

Transcripció

Entrevista a Pere Armengou i Torra (1905-1990), arquitecte municipal

Una assemblea de la CNT per decidir si la Seu se salvava o no

- [PERE ARMENGOU]: -La CNT, és clar, la força que tenia dintre el ram de la construcció tenia una importància extraordinària. Llavors vam seguir pas a pas, a cada organització, pels contactes que poguéssim tenir, fent propaganda perquè les organitzacions salvessin i tornessin enrere aquest acord. Jo amb aquest amic, aquest Cano famós, aquest peó de la CNT, que teníem unes converses llarguíssimes, de tant en tant, [era] molt divertit:

- *"He leído algún libro que habla de arte, y a mi no me gustan estas cosas tampoco, ya comprendo... yo no entiendo nada, eh? Pero ya comprendo que tienen ustedes razón, claro, claro, claro!"*

Així com l'altre va dir que:

- *"No, no, si aconseguen que se salvi la Seu jo vaig allà i poso una caixa de dinamita".*

==

- [PERE ARMENGOU]: -Com que van fer la reunió de la CNT al pati dels Germans de les Escoles Cristianes, jo des d'allà mateix vaig sentir els discursos... Perquè allà cridaven. I jo, és clar, neguitós per saber com anaven les coses, i saber que llavors allà hi devia haver unes tres-centes persones que havien de decidir si la Seu se salvava o no se salvava, en segona instància ja, eh? De manera que els moments eren emocionants. Ara en parlem com a cosa passada... I vaig sentir des del carrer dels Esquilets mateix, que hi havia una porta de ferro allà, i vaig treure el cap a dintre, com aquell qui res, més o menys em coneixien, sabien que era arquitecte, ningú em va dir res. I va sortir aquest xicot. Tenia molt predicament entremig de tota aquesta gent, aquest xicot, perquè era valent, un xicot molt valent. I ho va demostrar perquè després a l'hora de la mobilització va agafar el fusell i se'n va anar al front i va deixar el ram de construcció de Manresa perquè se'n va anar, no va voler-se quedar *enxufat*, vaja. Però va sortir una veu... Va fer un discurs, ell, de les coses que havia llegit, més o menys lligades, sobre l'art, pobre xicot... Però encara se'n va salvar, a nivell diguem-ne popular, se'n va salvar bastant bé. Però va sortir una veu, quan va acabar, en aquell moment de reflexió que la gent diu *"bueno ara ens diran que hem de votar, què votem, aquí i allà"*, va sortir una veu que va dir:
- *Oye, Cano, ¿Y cómo lo sabes todo esto?*

Web "El salvament de la Seu de Manresa, l'any 1936"

www.memoria.cat/laseu

I a l'home no se li acut res més que dir:

- "Porque me lo ha dicho el arquitecto".

- Ooohh!

- Textual.

- Va quedar ben retratat vostè allà.

- Es va armar una bronca, uns crits. Que la gent va quedar impressionada. Però, és clar, el *tio* quan va dir "*porque me lo ha explicado el arquitecto*", és clar, es va desmuntar tot allà mateix.

-La gent sabia que l'arquitecte era vostè?

-No, no, però ja ho sabien, no hi havia altre arquitecte allà que jo. A Manresa feia... quan vaig entrar jo feia quinze anys que no havia cap altre arquitecte des de que havia en Firmat. Entre el Firmat i jo no hi va haver mai cap altre arquitecte a Manresa. Quinze anys de diferència ens vam portar.. De manera que "el arquitecto" en aquells moments era jo. Hi havia en Josep M. Carreras, també. Però, vaja, en aquells moments no hi era. I el que em vaig ocupar més d'això, vaig ser jo, precisament. Naturalment, això va ser fatal. Es va ensorrar definitivament.

-I allà, pràcticament, l'únic que va parlar en defensa de la Seu va ser aquest, el Cano?

-El Cano, l'únic. El seu primitivisme... no, no, ja no es va parlar més perquè el van desmuntar quan va dir això: "¿Y cómo lo sabes tú esto, Cano? ¿Cómo lo sabes?". Va sortir una veu, allà. Quan ell va haver parlat hi va haver un silenci, és que me'n recordo molt bé...

-Un silenci de reflexió, *bueno*, ara què hem de fer...

-De reflexió, de rumors, perquè [eren] 200 o 300 persones, omplien el pati, eh? Era cap al tard, a les set o les vuit del vespre, me'n recordo. I vaig notar un silenci, uns enraonaments i es despenja aquesta veu:

- "Y esto tu como lo sabes?", volent dir: "Tu, que ets un ignorant com ho saps tot això?". I l'altre, és clar, directe:

- "Porqué me lo ha dicho el arquitecto"; volent dir "tu no ets ningú per valorar aquestes coses".

Data de l'entrevista: 17/7/1981

Preguntes: Joaquim Aloy

Web "El salvament de la Seu de Manresa, l'any 1936"

www.memoria.cat/laseu